

DANILO KIŠ

ENCYKLOPÉDIA MŔTVÝCH

LUTNA A JAZVY † LEGENDA O SPÁČOCH



PRELOŽILI
KAROL CHMEL
A TOMÁŠ ČELOVSKÝ



EDÍCIA PEVNÝ BOD

DANILO KIŠ ENCYKLOPÉDIA MŔTVÝCH

LUTNA A JAZVY + LEGENDA O SPÁČOCH



PRELOŽILI KAROL CHMEL A TOMÁŠ ČELOVSKÝ

ZELENÝ®
KOCÚR

Zo srbských originálov *Enciklopedija mrtvih*, BIGZ, Beograd 1990, preložil Karol Chmel; *Lauta i ožiljci*, Arhipelag, Beograd 2015 a *Legenda o spavačima*, in: *Skladište*, Prosveta, Beograd 2006 preložil Tomáš Čelovský.

u. fond
na podporu
umenia

Publikáciu z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

The translation was kindly supported by the Fund for Central & East European Book Projects, Amsterdam

Zodpovedná a jazyková redaktorka: Zuzana Púčeková

TRANSLATION © 2022 Karol Chmel

TRANSLATION © 2022 Tomáš Čelovský

Redaktorka edície: Renáta Deáková

Slovak edition © 2023 by Vydavateľstvo Zelený kocúr, s.r.o.,

www.zelenykocur.sk

« ENCYCLOPEDIE DES MORTS » by Danilo Kiš

FROM “THE LAUTA I OŽILJCI” : « APATRID », « JURIJ GOLEC »,

« LAUTA I OŽILJCI », « MARATONAC I SUDIJA », « PESNIK », « DUG »,

« A I B » by Danilo Kiš

« LEGENDA O SPAVAČIMA » (IN : SKLADIŠTE. PROSVETA) by Danilo Kiš

© Danilo Kiš Estate

Grafická úprava: Design Amorandi

Návrh obálky: László Nagy

ISBN 978-80-974346-9-4

EAN 9788097434694

Všetky práva vyhradené. Nijaká časť tejto knihy sa nesmie reprodukovať alebo ukladať vo vyhľadávacom systéme ani byť prenášaná v akejkoľvek forme či akýmkoľvek spôsobom elektronicke, mechanicky, kopírovaním, nahrávaním alebo iným spôsobom rozširovaná bez predchádzajúceho výslovného písomného súhlasu vydavateľa.

obsah

Encyklopédia mŕtvych	5
Šimon mág.....	7
Posmrtné pocty	29
Encyklopédia mŕtvych	38
Legenda o spáčoch.....	66
Zrkadlo neznámeho.....	91
Príbeh o majstrovi a učeníkovi.....	105
Kto za vlast' mŕie, hoden je slávy.....	115
Kniha kráľov a bláznov	122
Červené známky s podobizňou Lenina.....	164
Post scriptum	178
Lutna a jazvy	189
Apatrida	191
Jurij Golec	206
Lutna a jazvy	234
Maratónec a rozhodca	249
Básnik.....	256
Dlh	269
A a B.....	282
Legenda o spáčoch (nedokončený román)	287

ENCYKLOPÉDIA
MŔTVYCH

ŠIMON MÁG

1.

Sedemnášť rokov po smrti a zázračnom zmŕtvychvstaní Ježiša Nazaretského sa na prašných cestách, čo pretínajú Samáriu a zavievané čudesným pieskom strácajú sa v púšti, zjavuje ten, ktorého učeníci nazývali Mág, Šimon Mág, a nepriatelia ho pomenovali pohrdlivo „borborita“. Niektorí tvrdili, že prišiel z akejsi diery zvanej Gita, v Samárii, iní zase, že je zo Sýrie alebo Anatólie. Treba priznať, že k tomuto zmätku prispel aj on sám, lebo na nevinnú otázku o pôvode obvykle odpovedal širokým mávnutím ruky, ktoré obsiahlo rovnako prvú dedinu, ako aj polovicu horizontu.

Bol prostrednej postavy, svalnatý, s kučeravými vlasmi, čo mu už na temene začali rednúť, zatiaľ čo brada, takisto kučeravá a neupravená, už bola popretkávaná bielobou. Mal zahnutý, kostnatý nos a profil ovce. Jedno oko mal väčšie než druhé, čo jeho tvári dodávalo takmer sarkastický výraz. V ľavom uchu nosil zlatú náušnicu – hada, ktorý prehľta vlastný chvost. Okolo pása mal viackrát ovinutý konopný povraz, ktorý mu slúžil aj ako cirkusová rekvizita; tento povraz sa v istej chvíli vystrel a stuhol a on sa po ňom pred užasnutými divákmi vyšplhal ako po nejakom bidle. Alebo ho priviazal na krk nejakému teľaťu a odse-

kol mu hlavu jedným jediným švihnutím meča, pričom vyslovil čarovnú formulu. Hlava a telo chvíľu pokojne ležali v púštnom piesku; potom mág vyslovil tú istú čarovnú formulu odzadu, hlava sa spojila s trupom a konopný povraz z krku teľaťa sklzol na zem. Šimon rozviazal uzol a povraz si znovu opásal, ak si náhodou ktorýsi z divákov nechcel overiť zloženie jeho vlákien. V takom prípade mu Šimon podal jeden koniec zvinutého povrazu, akoby mu podával palicu; len čo ho podozrievavý človek zachytil, povraz spadol na zem a zvířil prach.

Rozprával rovnako dobre po grécky, koptsky, aramejsky aj hebrejsky, ako aj miestnymi dialektmi, aj keď jeho nepriatelia tvrdili, že v každom z tých jazykov cítiť cudzí prízvuk. Šimon na tie klebety nedbal, ba vznikol dojem, že tie chýry sám podporuje. Mal vraj bystrého ducha a bol výborný rečník, najmä keď prednášal svojim učeníkom a nasledovníkom alebo pred zhromaždeným davom. „Oči mu vtedy žiarili ako hviezdy,“ spomína jeden z jeho učeníkov. „Mal hlas pomätenca a pohľad zhýralca,“ poznamenáva ktorýsi z jeho protivníkov.

Na spleťtých cestách, čo vedú z východu na západ a zo západu na východ, Šimon Mág stretáva množstvo prorokov, ich cesty sa často križujú. Učeníci Jánovi a Pavlovi, i Ján a Pavol osobne, šíria po svete učenie Ježiša Nazaretského, spomienka na ktorého ešte v Palestíne, Judei a Samárii žije. Šimon si často všimne odtlačky ich sandálov na okraji nejakej dediny. Dedina je v tejto dennej dobe čudesne tichá, počuť len brechot nejakého psa a prenikavý bľakot oviec. A potom, rovnako pripomínajúci mekotanie, z diaľky doľahne mužský hlas, jasný a bystrý, ešte nie celkom zreteľný; to apoštoli, stojaci na vratkých súdkoch,

hlásajú dokonalosť sveta a Božieho stvorenia. Šimon, schovaný v chládku nejakej šopy, počká, kým odídu, a potom vchádza do dediny, ešte než sa ľudia stačia rozísť.

Potom, obklopený svojim sprievodom, začne sám rozprávať. Dav, unavený mudrovaním apoštolov, sa otrávene zhrčí okolo neho. „Práve sme vyprevadili Pavla a Jána,“ upozorňujú ho, „tých rečí máme dosť na celý rok.“

„Ja nie som apoštol,“ hovorí Šimon, „som jeden z vás. Oni vám kladú ruku na hlavu, aby na vás zostúpil Svätý Duch; ja vám podávam ruku, aby som vás vytiahol z prachu.“ Zdvihne ruku dohora a zo širokých rukávov, čo sklzávajú dole vo veľkých záhyboch, sa vystrčia pekné biele ruky a jemné prsty, aké majú iba lenivci a eskamotéri.

„Oni vám ponúkajú,“ pokračuje Šimon, „večnú spásu; ja vám núkam poznanie a púšť.“

Ľudia si už zvykli na kadejakých tulákov, čo prichádzajú zo všetkých strán, najmä z východu, občas sami, občas vo dvojici, niekedy sprevádzaní húfom nasledovníkov. Niektorí nechávali svoje muly a ťavy neďaleko dediny alebo na úpäti kopca či v blízkej doline, iní prichádzali s ozbrojeným sprievodom (a ich predpovede pripomínali skôr hrozbu alebo komédiu), ďalší sa priviezli na muliciach a ani z nich nezostúpili, hneď začali predvádzať akrobatické kúsky. Posledných pätnásť rokov od smrti akéhosi Nazaretského sa však začali objavovať mladí a zdraví ľudia s pestovanou bradou, alebo ešte celkom holobradí, v bielom plášti a s pastierskou palicou v ruke, a všetci sa nazývali apoštolí a synovia Boží. Sandále mali zaprášené po dlhšej ceste, a ich prejavy sa podobali jeden na druhý, akoby sa učili z rovnakej knihy; všetci sa odvolávali na ten istý zázrak, ktorý videli na vlastné oči: akýsi Nazaretský pred

ich zrakom premenil vodu na víno a celý zástup nakímil niekoľkými sardelami. Niektorí vykladali, že Ho videli, ako rovno pred ich očami vystúpil v oslepujúcom svetle na nebesia a doletel do neba ako nejaký holub. Slepci, ktorých vodili so sebou ako živých svedkov, tvrdili, že to svetlo ich pripravilo o zrak, ale odmenilo ich svetlom duchovným.

A všetci títo sa označovali za synov Božích a synov Syna Božieho. Za skyvu chleba a džbánok vína sľubovali večný život a blaženosť, a keď ich ľudia odohnali od svojho prahu a nahuckali na nich zlé psy, vyhrážali sa večným peklom, kde sa telo opeká na pomalom ohni ako jahňa na ražni.

Medzi týmito kazateľmi sa však našli aj dobrí rečníci, ktorí vedeli nedôverčivému národu a ešte nedôverčivejším mocipánom odpovedať na mnohé zložité otázky, nielen o duši, ale aj o tele, o obrábaní pôdy, o chove dobytká. Mladíkom vyliečili vriedky, pannám dávali rady o hygiene i o tom, ako si svoje panenstvo ochrániť a ako ho ľahšie znášať; starcom poskytovali návod, ako sa pripraviť na príchod smrti, aké slová majú vysloviť v súdnej hodine, ako si zložiť ruky, aby sa ľahšie pretlačili cez úžinu, čo vedie k svetlu; matkám radili, ako bez nákladov a drahých šamanov či liečiv zachrániť svoje potomstvo, ako schovať svojich synov pred vojnovými výpravami, neplodné ženy učili jasné a jednoduché modlitby, ktoré mali odriekať trikrát denne, nalačno, aby im Svätý Duch – tak to nazývali – oplodnil lono.

A všetko toto konali bezplatne, bez peňažnej odmeny či mzdy, ak za mzdu nepovažujeme kôrku chleba, ktorú prijímali s vďačnosťou, alebo misku chladnej vody, ktorú pili dlhými dúškami, mrmlúc zároveň akési nezrozumiteľné

slová. Takto sa tí kazatelia striedali jeden za druhým, prichádzali z rôznych končín sveta, s rozličnými zvykmi a jazykmi, s bradou či bez brady, no všetci rozprávali viac-menej to isté, čo zvestoval jeden, potvrdzoval druhý, len sa množili detaily a, bez ohľadu na nepodstatné rozdiely, príbeh o zázrakoch a zmŕtvychvstaní toho Nazaretského začínal získavať na dôveryhodnosti. Národy Judey, Samárie, Anatólie si už privykli na týchto mierumilovných chlapcov so zaprášenými sandálmi, čo s rukami prekríženými na hrudi hovoria hlasom panny a spievajú s očami obrátenými k nebu. Dávali im studenú vodu a kôrku chleba a oni ďakovali a sľubovali za to večný život, opisovali im akýsi zázračný kraj, kam sa dostanú po smrti: nie je tam púšť, nie je tam piesok, nenarazíš na hada či pavúky, len samé palmy so širokými listami, pramene s ľadovou vodou na každom kroku, tráva až po kolená, ba aj powyše nich, slnko tam svieti umiernené, noci sú ako dni a dni sú večné; kravy sa pasú, kozy a ovce sa hmýria po pastvinách, kvety voňajú v každej ročnej dobe, vládne tam večná jar, nijaké havrany a nijaké orliská, ale iba sláviky, čo vyspevujú po celé dni. A tak ďalej.

Tento obraz rajských končín, ktorý spočiatku všetkým pripadal smiešny a neskutočný – kto kedy videl, aby slnko večne svietilo, aby smrť a nijaké bolesti neexistovali? –, títo mladíci s krotkými modrými očami opisovali s toľkou presvedčivosťou, s takým zápalom, že im ľud začal veriť. Keď sa jedna lož opakuje dosť dlho, ľud uverí. Lebo ľud vieru potrebuje. Mnohí mladíci si obuli sandále s dlhými remencami a vykročili za nimi. Podaktorí sa do svojej dediny vracali po roku, po dvoch, iní po desiatich. Boli znavení po dlhom putovaní, brady im pretkala bieloba. Sa-

mi teraz rozprávali ticho, ruky mali zložené na slabinách. Hovorili o Jeho zázrakoch, o Jeho učení, zvestovali zvláštne zákony, opovrhovali telesnými pôžitkami, obliekali sa skromne, jedli s mierou, víno pili tak, že kalich dvíhali vždy obidvoma rukami. S neočakávanou prudkosťou však vzbĺkli, ak im niekto protirečil, ak dal najavo pochybnosti o ich učení a o Jeho zázrakoch, ak ktosi, beda mu!, zapochyboval o večnom živote a rajských záhradách. Vtedy mu živými a plamennými slovami, slovami hrozivo blčiacimi opísali trest večného zatratenia. „Nech vás bohovia chránia,“ napísal istý pohan, „pred ich zlým jazykom a ich kliatbami!“

Voči pochybovačom užívali medové reči a sľuby, poznali úplatnosť a vyhrážky, a ako sa šírila ich moc a zväčšoval sa počet veriacich, stávali sa čoraz mocnejší a čoraz nafúkannejší. Vydierali rodiny, kuli úklady, snovali intrigy okolo každého, kto prejavil čo len malú pochybnosť o ich učení. Vydrižovali si vlastných provokatérov, intrigánov a tajné súdy, na ktorých sa vyhlasovali anatémy a tresty, pálili spisov protivníkov a uvrhovali do kliatby zatvrdnutých odporcov. Národy sa k nim pripájali v čoraz hojnejšom počte, lebo oddaných odmeňovali a nepokorných trestali.

V takomto období sa teda zjavil Šimon, zvaný Mág.

Hlásal, že Boh apoštolov je tyran, a tyran predsa nemôže byť pre rozumného človeka bohom. Ten ich Boh, Jeho-va, Elohim, je voči ľudstvu krvilačný, dusí ho, podrezáva, zosiela naň choroby a divú zver, hady a tarantuly, levy a tigre, blesky a hromy, mor, lepru, syfilis, búrky a vetry, suchá a povodne, nočné mory a nespavosť, biedu mladosti a bezmocnosť staroby. Našich požehnaných predkov vpusťtil do rajskej záhrady, ale pripravil ich o najsladší plod, to

jediné, čo si človek zasluguje, to jediné, čo človeka odlišuje od psa, ťavy, somára a opice – poznanie dobra a zla.

„A keď sa ten náš nešťastný predok, hnaný zvedavosťou, chcel domôcť toho plodu, čo urobil ten ich, ten váš Elohim, ten váš Spravodlivý, Veľký, Všemohúci? Čo?“ – vykrikuje Šimon, ako sa kníše na vratkom súdku. „Viete to dobre, veru viete. Deň čo deň vám to hlásajú vaši apoštoli, jeho sluhovia a otroci. Vyhnal ich ako nakazených a prašivých, nemilosrdne ich vyhnal ohnivým mečom. A prečo? Preto, lebo je to Boh škodoradosti, zloby a závesti. Namiesto slobody hlása otroctvo, namiesto vzbury pokoru, namiesto pôžitku odriekanie, namiesto poznania dogmu... Ó, ľud samarijský, vari tento závestlivec nezboril nedávno vaše domovy? Vari nezoslal na vaše polia sucho a kobyľky? Vari neodviedol z vášho mesta desiatky malomocných? Vari pred rokom nespustošil vaše domy strašným morom? A akýže to je Boh, aký spravodlivý, ako tvrdia vaši apoštoli, keď je schopný rovnakou pomstou vrátiť sa na vás za údajný hriech, čo spáchali vaši vzdialení predkovia? Aký je to spravodlivý, ktorý zosiela mor, hromy a blesky, choroby, biedu a utrpenie len preto, že sa naši predkovia, hnaní zvedavosťou, tým živým plameňom, z ktorého sa rodí poznanie, odvážili odtrhnúť jablko? Toto, ľud samarijský, nie je Boh, to je závestlivec, to je zbojník a zlodej, ktorý so svojimi anjelskými čatami, po zuby ozbrojenými ohnivými mečmi a otrávenými šípmi, stojí na vašich cestách. Keď vám dozrú figy, pošle na ne nákazu, keď vám dozrú olivy, pošle na ne búrku, nech ich pozráža, krúpy, nech ich zatľú do zeme a premenia na blato; keď sa vám napária ovce, pošle na ne mor alebo vlky či tigre, nech vám ohrady spustnú; keď sa vám narodí dieťa, zošle naň krčce, aby mu

skrátil život. Aký je to Boh, aký údajný spravodlivý, keď robí toto všetko? Nie, toto nie je Boh, nie je to ten, čo je na nebi, to nie je Elohim. Je to niekto druhý. Lebo Elohim, stvoriteľ neba a zeme, muža aj ženy, hada a vtáka, stvoriteľ všetkého živého, ten, ktorý pozdvihol hory nad more, ten, čo stvoril moria, rieky a oceány, zelenú trávu a chládok paliem, slnko a dažde, vzduch a oheň, to je Elohim, boh spravodlivosti. A ten, koho učenie vám zvestujú Peter a Ján a Pavol a ich učeníci, je zlodej a vrah. A všetko, čo vám o ňom a jeho panovaní hovoria Ján a Pavol, Jakub a Peter, len počúvaj, ľud samárijský, všetko je to lož! Ich zasľúbená krajina je lož, ich Boh je lož, ich zázraky sú klamné! Klamú, lebo lživý je aj ich Boh, na ktorého prisahajú, preto klamú v každej chvíli, a keď takto zabrdnu do obrovskej spleti klamstiev, už ani sami nevedia, že klamú. Kde klamú všetci, tam neklame nikto. Kde všetko je lož, nie je lož nič. Ríša nebeská, ríša spravodlivosti je lož. Každý atribút ich Boha je jedna lož. Spravodlivý, lož. Pravdymilovný, lož. Jediný, lož. Nesmrteľný, lož. Aj ich knihy sú falošné, lebo sľubujú lož, sľubujú raj, a raj je lož, lebo je v ich rukách, lebo v rajskej bráne stoja oni, ich anjeli ozbrojení ohnivými mečmi a ich sudcovia s falošným mincierom.“

Dav ho počúval ľahostajne a s nedôverou, tak ako dav zvykne počúvať demagógov: hľadajúc skryté významy za nejasnými slovami. Lebo dav si už zvykol na skutočnosť, že mocnár, úradníci a farizeji sladkými rečami a sľubmi zakrývajú podvody, hrozby a pokuty. Čakali teda, kedy aj tento prezradí, kým napokon nepovie, prečo prišiel, načo všetky tie prázdne slová, celá táto nejasná reč, zbavená zmyslu a zrozumiteľnosti. Preto ho počúvali ďalej. Dúfali, že aspoň na konci svoj zahmlený

prejav podporí nejakým akrobatickým kúskom, nejakým zázrakom.

„Ríša nebeská spočíva na falošných základoch,“ pokračuje Šimon a hľadí pritom na nemilosrdné slnko, „a strecha na dvoch vodách spočíva, na lži a klamároch. A ich spisy sú poskladané zo lživých slov a lživých zákonov, každý zákon je jedna lož: desať zákonov, desať lží... Nestačí im, že ten ich Elohim je tyran a pomstychtivý zlostník ako nejaký mrzutý stavec, musíte ho navyše obdivovať, padať pred ním tvárou na zem, nemyslieť na nič iné, iba na neho! Vzývať toho tyrana ako jediného všemohúceho a spravodlivého! Koriť sa len jemu jedinému! Ó, ľudia samarijskí, čo sú to za šarlatáni, čo vás navštevujú, čo vám naplňajú uši klamstvami a falošnými príslubmi? Oni si jeho milosť prisvojili pre seba, no od vás žiadajú, aby ste sa mu pokorili bez šomrania, aby ste znášali všetku biedu života, rany, choroby, zemetrasenia, záplavy, mor, a pritom naňho nenadávali. Prečo by inak zakazovali, aby ste jeho meno brali do úst? A ja vravím, národ samarijský, že všetko, čo vám zvestujú Peter a Pavol, všetko je to lož, všetko klamstvá ich učeníkov, všetko je to strašný a obrovský podvod! Preto: Nezabiješ! Lebo zabíjanie je jeho práca, práca toho ich Jediného a Všemohúceho! Jeho práca je podrezávať a zabíjať deti v kolíske, matky pri pôrode aj bezzubých starcov! Je to jeho remeslo – preto: nezabiješ! Je na ňom a jeho služobníkoch, aby zabíjali! Oni sú tí jediní vyvolení! Oni sú určení, aby boli vlkmi a vy ste boli ovcami! Preto sa, národ samarijský, odovzdaj ich zákonom!... A preto: Nezosmilniš, aby oni mohli odtrhnúť kvet tvojich dievčat! A preto nezáviď bližnemu svojmu, lebo mu nemáš čo závidieť! Oni od teba žiadajú všetko, dušu aj telo, ducha aj

myslel, a odplácajú sa ti sľubmi; za tvoju terajšiu pokoru a tvoju terajšiu modlitbu a tvoje terajšie mlčanie ti núkajú pestrofarebnú lož sľubov, sľubujú ti budúcnosť, budúcnosť, ktorá neexistuje...”

Šimon si nevšimol, alebo sa tváril, že si nevšimol, že ľudia sa už rozišli a že ho počúvajú už len tí, ktorí sa nazývajú jeho učeníkmi, zatiaľ čo mu Sofia, jeho verná sprievodkyňa, utierala čelo a podávala džbán s už preteplenou vodou, aj keď bol džbán zakopaný hlboko v piesku.

Sofia bola tridsaťročná žena s útlým driekom, bujnými vlasmi, očami čiernymi ako trnky. Na priesvitnom svetlom plášti nosievala pestré hodvábne šály, bezpochyby kúpené v Indii. Šimonovi učeníci o nej rozprávali ako o stelesnení múdrosti a zrelej ženskej krásy, zatiaľ čo kresťanskí pútnici o nej šírili kadejaké chýry: že je parádica, neviestka, pôžitkárka, tuláčka a šarlatánka, ktorá našla milosť i svojho šarlatánskeho sprievodcu, keď prišla rovno z akéhosi verejného domu v Sýrii. Šimon to nepopieral. Jej niekdajší osud otrokyne a súložnice mu slúžil ako očividný príklad, poučenie a dôkaz Jehovovej krutosti a surovosti tohto sveta. Tento Padlý Anjel je Zablúdená Ovečka, tvrdil, je to len obeť Božej krutosti, Čistá Duša zajatá v ľudskej telesnosti. Jej duch sa celé stáročia sťahoval z jedného tela do druhého ako z nádoby do nádoby, z jednej ilúzie do druhej. Ona bola Lotova dcéra a bola Ráchel a bola krásna Helena. (Gréci a barbari teda obdivovali jednu ilúziu a krváčali pre jedno zdanie!) Jej posledné stelesnenie bola táto prostitútka v jednom sýrskom lupanáriu.

„A teraz,“ pokračuje Šimon, len čo vyplul hlt zohriatej vody, lebo zbadal skupinku pútnikov v bielych plášťoch,

ako sa vynorili z tieňa domov; a spoznal v nich Petra a jeho učeníkov, ozbrojených pastierskymi palicami... „A teraz, pod temnou klenbou nebies, medzi temnými hradbami zeme, v temnici života, opovrhujte bohatstvom, ako vás učia oni, zavrhnite telesné pôžitky, odmietnite ženu, ten džbán plný nektáru, tú urnu blaženosti, v mene ich falošného raja a v strachu pred ich falošným peklom, akoby nebol peklom celý tento život...“

„Nieкто sa rozhodol pre pozemskú, a nieкто pre nebeskú ríšu,“ ozval sa Peter, opretý o pastiersku palicu.

„Opovrhnuť bohatstvom môže len ten, kto bohatstvo mal,“ vyhlásil Šimon a zaškúľil naňho svojím väčším okom. „Obdivovať chudobu len ten, kto bol chudobný; zavrhnúť telesné pôžitky len ten, kto ich zakúsil.“

„Syn Boží zakúsil utrpenie,“ povedal Peter.

„Jeho zázraky sú dôkazom pravdivosti,“ dodal jeden z Petrových učeníkov.

„Zázraky nie sú nijaký dôkaz pravdivosti,“ namietol Šimon. „Zázraky slúžia ako posledný dôkaz len pre ľahkoverný dav. Túto módu zaviedol ten váš nešťastný Žid, čo skončil na kríži.“

„Takto môže hovoriť len ten, kto má tiež takú moc,“ odpovedal Peter.

Vtedy Šimon pružne zoskočil z vratkého súdka tesne pred svojho vyzývateľa.

„Teraz vyletím na nebo,“ oznámil.

„To by som rád videl,“ vyhlásil Peter a hlas sa mu zachvel.

„Viem, kam siahajú moje sily,“ povedal Šimon, „a viem, že siedme nebo dosiahnuť nemôžem, ale šestoro nebies zvládnem. Do siedmeho dosiahne len myseľ, lebo tam spo-

číva všetko svetlo a blaženosť. A blaženosť nie je určená pre smrteľníkov.“

„Nemudruj,“ okríkne ho jeden z Petrových učeníkov. „Ak dosiahneš tamto po ten oblak, budeme si ťa vážiť, ako si vážíme Nazaretského.“

Keď sa ľudia dozvedeli, že neďaleko dediny, pod veľkým olivovníkom, sa dejú nejaké čudné veci, ba zdá sa, že ten utáraný chlapík nakoniec ukáže jeden zo svojich fakírskych trikov, predsa len sa znovu zhromaždili.

„Vráť sa čím skôr,“ ozve sa posmešne jeden z divákov. „Alebo nám nechaj niečo do zálohy.“

Šimon si odmotal povraz z pása a zložil mu ho k nohám.

„To je všetko, čo mám.“

A Sofia povedala: „Vezmi si tento šál. Tam hore je chladno ako na dne studne.“ A ovinula mu šál okolo krku.

„Tie prípravy trvajú pridlho,“ odfrkol si Peter.

„Čaká, kým zapadne slnko, aby sa odkradol preč pod pláštikom noci,“ dodal jeden z Petrových učeníkov.

„Do videnia,“ povedal Šimon a pobozkal Sofiu na čelo.

„Zbohom,“ vyprskol jeden z Petrových učeníkov.

„A pozor, aby si nenachladol.“

Šimon zrazu poskočil ako kohút, odrazil sa oboma nohami súčasne, nešikovne zamával rukami a rozvíril sandálmi prach.

„Kikirikí!“ zvolal ďalší posmešník. Bol to mladík s nezarastenou tvárou a zákerným očami, ktoré sa zmenili na dve šikmé ostria, keď sa zasmial.

Šimon sa pozrel jeho smerom:

„Nie je to také ľahké, synak! Zem priťahuje každé telo, dokonca aj pierko, a tobôž ľudskú ruinu, čo váži dobrých štyridsať ok.“

Peter sa ledva zdržal, aby sa nezasmail nahlas tomuto mudrovaniu, no skryl úsmev do brady.

„Keby si vedel lietať, tak ako vieš mudrovať,“ okomentoval Šimona ten posmešník, „už by si bol na nebi pri oblakoch.“

„Lahšie sa mudruje ako lieta, to priznávam,“ ozval sa Šimon so smútkom v hlase. „Nuž, ale aj ty vieš tárať. A vo svojom zbabelom živote si sa nikdy neodtrhol od zeme ani na meter vysoko... A teraz ma nechaj, nech nazbieram silu, nech sústredím myšlienky na jediné ohnisko, nech zo všetkých síl myslím na hrôzu pozemského života, na nedokonalosť sveta, na miriady životov, čo sa rozpadajú, na zvery, čo sa navzájom trhajú, na hada, ktorý hryzie srnky, čo sa skrývajú v chládku, na vlkov, čo kmášu jahnenca, na modlivky, čo požírajú svoje samčeky, na včely, čo hynú hneď ako vypustia žihadlo, na bolesť matiek, ktoré nás rodia, na slepé mačence, ktoré deti hádzajú do rieky, na hrôzu rýb v útrobach veľryby, na hrôzu veľryby, keď sa ocitne na plytčine, na smútok slona, ktorý umiera na starobu, na krátku radosť motýľa, na neistú krásu kvetu, na krátko trvajúcu ilúziu ľúbostného splynutia, na hrôzu preliateho semena, na bezmocnosť zostarnutého tigra, na hnilobu zubov v ústach, na hromady mŕtveho lístia, čo sa vrství v lesoch, na strach práve vyliahnutého vtáčaťa, ktoré matka vystrkuje von z hniezda, na pekelné muky hlísty, ktorá sa smaží na slnku ako na živom ohni, na bolesť ľúbostného rozchodu, na hrôzu malomocného, na strašnú metamorfózu ženských prs, na rany, na bolesť slepcov...“

A zrazu videli, ako sa smrteľné telo Šimona Mága oddeľuje od zeme, ako stúpa nahor a čoraz vyššie, len máličko mávajúc rukami ako ryba plutvami, celkom máličko,